

Ifølge Straffelovens § 9 kan Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret idømmes som Straf, men iøvrigt findes i den nu-gældende Straffelov ingen Bestemmelse, om eller i hvilket Omfang borgerlige Rettigheder fortages som Følge af begaaede strafbare Handlinger og idømt Straf.

Denne Ordning er lidet tilfredsstillende. Dette gælder navnlig forsaavidt angaar Fortabelse af de egentlige statsborgerlige Rettigheder, Valgret og Valgbarhed. Ifølge Grundlovens § 30 er Valgret til Rigsdagen og som Følge deraf ogsaa Valgbarhed (jfr. Grundlovens §§ 31, 34 og 35) bl. a. betinget af, at den paagældende ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning. Afgørelsen af, om denne Betingelse er til Stede, træffes i første Række af de Myndigheder, der skal anvende Reglen, i Almindelighed vedkommende Valgbestyrrelse, og da Afgørelsen beror paa et Skøn bliver her Plads for megen Usikkerhed. Desuden findes i Særlovgivningen en Række forskelligartede Bestemmelser om Fortabelse af Embeder, Stillinger, Pension m. m. som Følge af strafbare Handlinger; men efter den gældende Ordning vil der, bortset fra de Tilfælde, hvor Fortabelsen af disse Rettigheder er foreskrevet som Straf, ikke i en Straffedom blive udtalt noget om, hvorvidt disse Rettigheder bortfalder eller bliver bestaaende. Afgørelsen heraf træffes af andre Myndigheder, hvilket aabner Mulighed for megen Tvivl og Uensartethed.

Endelig kan den dømte efter den bestaaende Ordning kun generhverve sine borgerlige Rettigheder ved Hjælp af Æresoprejsning, hvilket for ham kan være forbundet med store Ulemper og uforholdsmæssig Krænkelse og for Myndighederne ofte betyder et ikke ringe Arbejde.

Ifølge Lovforslaget er der ikke Adgang til at idømme Fortabelse af de nævnte Rettigheder som Straf, derimod vil der i Forbindelse med enhver Paakendelse af en Straffesag være at træffe en for alle vedkommende bindende Afgørelse af Spørgsmaalet, om den begaaede strafbare Handling medfører Tab af borgerlige Rettigheder, saaledes at disse ikke er fortabt, naar det ikke udtrykkeligt er udtalt i Dommen.

Bestemmende for, om Fortabelse af borgerlige Rettigheder bør finde Sted, er ved Siden af et vist Hensyn til Straffens Størrelse den Egenskab ved Handlingen, at den i al Almindelighed gør Gerningsmanden uværdig til Medborgernes Agtelse. Disse Tilfælde omhandles i § 81. Men ogsaa

udenfor denne Gruppe af Tilfælde bør der være Adgang til at frakende Personer, der indtager visse Stillinger, eller udøver visse ansvarsfulde Virksomheder, Retten til at udøve Stillingen eller Hvervet, naar den paagældende ved en strafbar Handling i Stillingen eller Virksomheden har vist sig uskikket til at udøve den paagældende Virksomhed eller uværdig til den særlige Tillid, som bør kunne vises den, der udøver saadan Virksomhed, jfr. herom Forslagets § 82.

Med Hensyn til § 81, der angaar den almindelige Fortabelse af borgerlige Rettigheder, skal man iøvrigt bemærke følgende:

Man har fulgt Kommissionens Forslag til de i Stk. 1 indeholdte almindelige Betingelser for saadan Fortabelse. Frakendelsen skal finde Sted, i Modsætning f. Eks. til Apotekerlov 29. April 1913 § 25, Stk. 2, Tandlæge Lov 25 Febr. 1916 § 9, Stk. 2 og Jordemoderlov 23. Juni 1920 § 15, hvorefter Retten til at drive vedkommende Virksomhed kan frakendes den dømte.

Stk. 1 Nr. 3 angaar ikke blot de Stillinger og Hverv, der bør fortages som Følge af Dommen, men Fremhævelse af dem, hvis Erhvervelse og Udøvelse ikke udtrykkelig i Lovgivningen er betinget af hæderlig Vandel eller anden tilsvarende Bestemmelse, jfr. herved Mot. Sp. 173—74, men herunder er tillige truffet tilsvarende Bestemmelse om Frakendelse af Retten til at drive visse Næringsveje i Stedet for den efter Ministeriets Formening for omfattende og ubestemte Regel i Udkastets § 78, Stk. 3.

Skal der i Straffeloven gives yderligere Bestemmelser om Frakendelse af Retten til at drive en Næringsvej, bør dette ske i Lovens specielle Del, jfr. Lovforslagets §§ 181 og 210.

Nr. 4, der ikke findes i Kommissionens Udkast, har fortrinsvis Henblik paa Statspension, jfr. Statstjenestemandslovens §§ 60 og 68, Stk. 1 e, Aldersrente, jfr. Lov Nr. 348 af 7. August 1922 § 2 Nr. 1, og Understøttelse til Børn af Enker, jfr. Lov Nr. 124 af 29. April 1913, § 1, Stk. 4, se endvidere § 2 i Lov Nr. 363 af 28. Juni 1920 om Understøttelse til ubemidlede, arbejdsløse Fiskere og Bestemmelser i Fattiglovens § 35 om Eftergivelse af Fattighjælp.

I Stk. 2 fastsættes det, at Fradømmelsen altid sker for et ved Dommen bestemt Tidsrum, medens ifølge Udkastet Frakendelsen i Tilfælde af, at Straffen er Frængsel i 1 Aar eller derover, sker uden Begrænsning i Tiden. Endvidere foreslaas det, at saafremt Straffen ikke naar 1 Aars Fængsel,